

QÜESTIONARI SOBRE LES MESURES PER PROTEGIR ELS DRETS HUMANS EN PERÍODE COVID-19

Aquest qüestionari té com a finalitat:

- 1) Recopilar mesures o bones pràctiques adoptades per les entitats i persones membres del consell assessor de l'Estructura de Drets Humans de Catalunya per mitigar els efectes socials de la pandèmia.
- 2) Facilitar dades i informació a l'Estructura per elaborar recomanacions sobre les mesures adoptades per les autoritats per protegir la població i garantir el gaudi dels drets humans i les llibertats fonamentals, incloent persones i grups que corren el risc de ser discriminats o exclosos socialment.

Nom de l'entitat: COCARMI

Nom de la persona del Consell Assessor de l'EDHC que respon el qüestionari:

PRIMERA PART:

Quines mesures o bones pràctiques ha adoptat la vostra entitat (o entitats que conegueu) per fer front als efectes sanitaris i socials generats per la pandèmia Covid-19:

1.Elaboració de guies de suport i acompanyament en situació de pandèmia que s'han posat al servei de la ciutadania i de les associacions federades. Infografies en lectura fàcil i imatges respecte les mesures de seguretat dins de l'entitat (adreçades a les persones amb discapacitat intel·lectual). Materials de sensibilització compartits a les xarxes socials i pàgina web, elaborats per persones amb discapacitat, però destinats a tota la població, per exemple: <http://downlleida.org/prevenciocovid19/?lang=ca>

2.Orientar els serveis per fer una atenció telefònica i telemàtica a totes les persones en situació de major fragilitat. En tancar-se els recursos formals aquest aspecte ha estat fonamental per evitar situacions de deteriorament o de risc.

3.Impulsar els Grups de Suport Mutu com un aspecte fonamental de cura informal, adaptant-los al format telemàtic, telefònic en molts dels casos. Vídeos per enviar ànims a les entitats amb les que habitualment es col·labora i a les persones voluntàries de les entitats.

4.Anàlisis i detecció de necessitats : s'han elaborat qüestionaris compartits amb totes les associacions federades per identificar situacions de major fragilitat, àmbits on ha calgut definir suports específics, etc.. . Campanyes en xarxes amb idees positives de part de les persones amb síndrome de Down i discapacitat intel·lectual.

5.Elaboració d'informes setmanals que s'han reportat a les diferents administracions en relació a les necessitats percebudes

6.Formació a professionals. Formació sobre mesures preventives, higièniques i de seguretat per evitar la propagació de la covid19 (vídeos i material en paper). Recomanacions de neteja d'espais, mobiliari i objectes, formació d'ús d'equips de protecció.

7. Continuació del Servei de Vida Independent amb les mesures de prevenció de Covid19.

8.Suport extra a les activitats online, per ajudar en la connexió i us de la tecnologia de videotrucades. Recerca de donacions de material informàtic i connexions a Internet per fer front a la "bretxa digital" de les persones usuàries.

9. Atenció psicològica i emocional a persones amb discapacitat, famílies i professionals; impuls de serveis especials de suport en la compra de queviures o problemes a la llar; supervisió i suport tècnic als equips professionals en el procés d'acompanyament al final de la vida i en l'acompanyament al dol; intensificació del treball en xarxa i creació de nous espais de coordinació i traspass d'informació; creació d'un fons social d'aportació econòmica per sufragar costos directes i indirectes dels serveis; impuls de projectes tecnològics per garantir l'accés als sistemes d'informació de totes les persones de l'entitat i les seves famílies.

Enumereu les persones o col·lectius que han estat destinatàries d'aquestes mesures o bones pràctiques:

Persones amb discapacitat

Població general que ha pogut patir situacions de malestar emocional i problemes de salut mental derivats de la pandèmia

Persones amb problemàtica de salut mental i les seves famílies

Infants, joves i persones adultes amb síndrome de Down i altres discapacitats intel·lectuals, les seves famílies, les persones treballadores de les entitats, persones voluntàries i altres entitats dels territoris amb les quals es col·labora habitualment.

Persones amb discapacitat intel·lectual, familiars i professionals de les entitats que les atenen.

A quina dimensió de la democràcia i objectiu del Pla de Drets Humans de Catalunya es corresponen les mesures o bones pràctiques assenyalades?:

Dret a la salut i al benestar

Dret a la seguretat vital

En certa manera, també el dret al treball i a l'educació.

Objectius: 1 (apartat 48), 22 (accessibilitat, apartat 4; i apartat 90), 26 (apartat 13)

SEGONA PART:

Considerem que les autoritats han adoptat per acció o omissió, durant la pandèmia, algunes mesures que hagin pogut tenir un efecte limitador sobre els drets humans? Quines?:

- Mesures de restricció de la mobilitat i de comunicació de persones en recursos residencials i hospitalaris
- Bretxa digital i per tant dificultats d'accés tant a l'educació com a recursos assistencials : ens hem trobat amb infants i adolescents amb necessitats educatives especials derivades de problemàtiques de salut mental que han tingut moltes dificultats per seguir el context educatiu i rebre els suports adients
- Dificultats d'accessibilitat als recursos de suport sanitaris i socials
- Dificultats per accedir acompanyats als centres de salut per familiars degut a les mesures restrictives, això ha comportat situacions d'angoixa en alguns casos.

- Limitacions de mobilitat. Limitacions en el dret de manifestar-se

- L'ús obligatori de mascaretes en persones que llegeixen els llibres, o en persones amb infants amb discapacitat intel·lectual

- El no haver prioritzat les UCIs per a les persones més febles com persones molt grans o a persones amb pluridiscapacitat

- La manca de control sobre la vacunació que està permetent vacunar-se persones que no es troben en risc per davant de col·lectius d'alt risc

- Dret a relacionar-nos, a sortir al carrer; a la vida social; a treballar presencialment; a anar a l'escola; a participar al club de l'oci; fer viatges d'estiu; veure amics i familiars, fer cursos presencials. Dret a la intimitat. Dret a decidir. Dret a rebre informació i ser correctament informats sobre el que està passant.

- El confinament va donar lloc a el tancament de tot servei / activitat considerat com no 'Essencial' (serveis terapèutics especialitzats , serveis d'atenció diürna , serveis de suport laboral ..) cal reflexionar sobre la idoneïtat de considerar els serveis dirigits a població amb discapacitat com 'no essencials'. I Tots els serveis /activitats considerats essencials i no essencials significativament reduïda la seva capacitat per prestar suport durant el confinament, ja sigui de manera presencial o remota. Els efectes en la població amb discapacitat han estat molts i variats, així com en les seves famílies - increment dels nivells d'ansietat i nerviosisme en la persona, augment de problemes conductuals, retrocés en habilitats prèviament adquirides, tristesa .. - (veure resultat enquesta INICO).

- Escoles d'educació Especial : Durant el tancament dels centres educatius, els professionals van continuar la seva tasca educativa de manera telemàtica: es van adaptar els programes, la docència i l'avaluació i es va procurar que tot l'alumnat tingués al seu abast ordinador i connexió a internet. Però hi ha alumnes amb necessitat educatives especial que no poden seguir aquesta modalitat d'aprenentatge telemàtica i des de l'ensenyament no es va oferir cap alternativa per seguir amb els aprenentatges.

- Recursos residencials: En aquest context és a on s'han pogut constatar una major discriminació. Els protocols i mesures aprovades per les administracions han estat molt més restrictius i limitants en el cas dels serveis residencials: Els protocols no s'ajustaven a la realitat dels serveis ja que els criteris i condicions s'equiparaven sense tenir en compte ni les necessitats de les persones que podien ser molts diverses , ni la dimensió dels serveis; confinaments

preventius , limitacions de les sortides i visites molt mes restrictives que la població en general ....

Serveis sanitaris: S'han viscut situacions de discriminació en l'atenció sanitària contra les que les entitats han hagut de defensar els drets de les persones (per exemple, davant la negativa de portar-se persones contagiades a l'hospital). I em tingut també coneixement del cas d'un persona amb discapacitat que presumptament (en aquests moments està sent estudiat) no va rebre ventilació mecànica assistida per raó de la seva discapacitat davant de la manca de recursos sanitaris, i va morir com a conseqüència de no rebre aquest tractament.

Franges de passeig específiques. El fet que l'administració establis una franja horària concreta per a què les persones amb discapacitat intel·lectual poguessin sortir a passejar durant el procés de desescalada fou discriminatori. Mentre la resta de població sortia al carrer amb un criteri segons la seva franja d'edat, les persones del col·lectiu ho havien de fer en un horari concret, determinat pel sol fet de tenir discapacitat, i no segons la seva edat. Es va fer de nou una equiparació amb la població de gent gran que es trobava per raó de la seva edat en una situació de major vulnerabilitat , però la majoria de persones amb discapacitat intel·lectual no presenten cap patologia afegida que els hi faci més vulnerables que la població de la seva mateixa edat.

Sobre l'anterior qüestió: aquestes mesures estaven previstes legalment? Eren necessàries per respondre a la situació de Covid-19? Són o van ser mesures aplicades de forma proporcionada? Van afectar especialment a determinats col·lectius? Poden haver tingut algun caràcter discriminatori?

En el cas de persones amb problemes de salut mental considerem que s'haurien d'haver flexibilitzat algunes mesures per evitar situacions d'aïllament, de manca de suport i un excessiu confinament en alguns casos que han repercutit en el procés de recuperació d'algunes persones, generant un retrocés en algunes d'elles.

El col·lectiu de persones amb discapacitat intel·lectual ha vist com se li aplicaven unes mesures de tipus restrictiu que no tenien en compte les seves especificitats. Sovint, les seves necessitats s'han assimilat a les de les gent gran i això ha donat peu al disseny i implantació de protocols molt més restrictius del necessaris, i fins a cert punt desproporcionats, per protegir la seva salut. En aquest sentit, han estat els Decrets i els protocols definits per les Administracions competents els que han obligat al tancament de determinats serveis i definit limitacions diverses, amenaçant així els drets del col·lectiu. Per tant, van ser mesures que sí que comptaven amb un marc jurídic i que van ser dissenyades per part d'experts del Govern, però malauradament han estat mesures definides des d'una perspectiva massa paternalista i equivocada de la discapacitat intel·lectual que ha acabat generant situacions de discriminació.

Sí que algunes estaven previstes legalment, però valorar si realment eren necessàries per respondre a la situació és complicat, perquè la situació no ha millorat tot i les mesures. Però el que sí queda clar és que han perjudicat als col·lectius més vulnerables que han patit una sensació de solitud molt elevada.

No eren mesures previstes legalment, però han estat justificades per tractar de aturar la pandèmia per Covid19. Sí que van afectar especialment a les persones en situació de discapacitat intel·lectual per la situació de vulneració de drets prèvia a la pandèmia en la que ja es trobaven i per la manca de mesures d'accessibilitat cognitiva que també s'han vist magnificades durant la pandèmia. Poden haver tingut algun caràcter discriminatori al no haver-se portat a terme ajustos raonables per a les persones en situació de discapacitat intel·lectual.

Quines mesures creieu que caldria adoptar en aquest marc per enfortir la garantia de drets?:

Posar a disposició dels ciutadans més recursos de suport emocional, el impacte de la covid-19 en la salut mental ha estat i serà molt rellevant segons les dades de la OMS. No es disposen de recursos suficients ni adients per garantir l'accessibilitat i la prestació de serveis adients per donar-hi resposta. Per tant s'estan vulnerant alguns drets vinculats a l'accés a la salut i al benestar. Cal preveure mesures de suport i acompanyament a les persones que estan soles i/o més aïllades, també als cuidadors.

Cal preveure mesures que reverteixin la bretxa digital ja que moltes persones poden quedar aïllades i/o sense accés a suports en no disposar dels mitjans adients.

Data:10 Febrer 2021